

УДК 657

DOI: https://doi.org/10.31521/modecon.V53(2025)-13

Гуріна Н. В., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку та аудиту, Державний податковий університет, м. Ірпінь, Україна

ORCID: 0000-0001-9433-069X

e-mail: g-nataliya@ukr.net

Сахно О. О., здобувачка першого (бакалаврського) рівня, факультет податкової справи, обліку і аудиту, Державний податковий університет, м. Ірпінь, Україна

ORCID: 0000-0002-7950-6957

e-mail: okksana.sakkhno@gmail.com

Відображення у бухгалтерському обліку державних грантів

Анотація. У статті здійснено комплексне дослідження питань відображення державних грантів у системі бухгалтерського обліку України. Особлива увага приділена посиленню ролі цільового фінансування у відновленні національної економіки. Виявлено відсутність уніфікованого методичного підходу та суттєві розбіжності між положеннями НП(С)БО і вимогами МСБО 20 «Облік державних субсидій і розкриття інформації про державну допомогу». Проаналізовано конфлікти у нормативному регулюванні, а також проблемні аспекти ідентифікації, визнання та оцінки грантових надходжень.

У роботі узагальнено механізми бухгалтерського супроводу грантів залежно від спрямування ресурсів – на фінансування поточних витрат або придбання необоротних активів, з прикладами бухгалтерських проведення. Окремо розглянуто податкові наслідки отримання грантів, зокрема особливості визначення фінансового результату та формування податкових різниць. Встановлено, що ключовими викликами залишаються формування первісної вартості активів, відображення операцій співфінансування та організація аналітичного обліку грантових коштів.

Обґрунтовано доцільність гармонізації національних і міжнародних стандартів обліку, вдосконалення регуляторної бази та підвищення професійної компетентності бухгалтерів. Результати дослідження можуть бути використані для розробки уніфікованої методики, що забезпечить прозорість фінансової звітності, підвищення довіри донорів та ефективність використання державних і міжнародних ресурсів у процесах відновлення та розвитку економіки України.

Ключові слова: бухгалтерський облік; державний грант; цільове фінансування; дохід; Податковий кодекс України; дебет; кредит.

Hurina Nataliia, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Auditing, State Tax University, Irpin, Ukraine

Sakhno Oksana, First (Bachelor's) degree student, Faculty of Taxation, Accounting and Auditing, State Tax University, Irpin, Ukraine

Reflection of Government Grants in Accounting

Abstract. Introduction. Given the growing role of targeted funding in post-war reconstruction, this article provides a comprehensive analysis of approaches to accounting for government grants in Ukraine. The study is based on current accounting standards and practical cases of grant resource use. This allows us to trace the differences between formal regulations and donors' actual requirements. Particular attention is paid to comparing national provisions with IAS 20, "Accounting for Government Grants and Disclosure of Government Assistance," revealing significant methodological differences in the interpretation of income recognition, "reasonable assurance" criteria, and information disclosure in reporting.

Purpose. This study highlights key challenges in practical accounting, from determining the initial value of assets and distributing co-financing to organizing analytical accounting for projects. Typical accounting procedures for grants that finance current expenses and the acquisition of non-current assets are summarized, along with examples of how these procedures are reflected in accounting entries. Approaches to determining the initial value of objects created with mixed financing and their impact on depreciation policy are systematized.

Results. Elements of accounting policy focused on grant programmes have been proposed: separate analytical accounting for projects, digital registers of primary documents, and control algorithms for allocating targeted funding amounts to the income of reporting periods. A separate section is devoted to the tax aspects of grants. This section analyzes the mechanisms for forming financial results and tax differences, the specifics of determining VAT based on the type of assistance received, and the conditions for the emergence of tax liabilities and tax credit criteria. A reconciliation scheme has been developed to reduce the risk of double impact on the tax base.

¹ Стаття надійшла до редакції: 02.10.2025

Received: 2 October 2025

Conclusions. *It has been proven that the main challenges are unifying approaches to assessing and reflecting grants, harmonizing national and international standards, and improving accountants' readiness to work with grant resources. Proposed areas for methodological improvement range from regulatory integration to digitizing accounting processes and introducing electronic compliance tools. The practical significance of these results is the formation of a comprehensive model for accounting for grants. This model ensures transparent financial reporting, strengthens donor confidence, and promotes the effective use of financial resources in Ukraine's economic modernization and recovery processes.*

Keywords: *accounting; state grant; targeted financing; income; Tax Code of Ukraine; debit; credit.*

JEL Classification: *M41; H25; G38.*

Постановка проблеми. Воєнна агресія РФ та масштабні процеси відбудови економіки України докорінно змінили характер і структуру фінансових потоків. Вони сформували нові механізми підтримки бізнесу та суспільних ініціатив. Державні гранти, що надходять у грошовій або натуральній формі, стали одним із ключових інструментів цільового фінансування, спрямованого на відновлення інфраструктури, стимулювання інноваційної діяльності та розвиток підприємницького сектору. Водночас чинна система бухгалтерського обліку не має уніфікованої методології відображення таких операцій, що створює значні труднощі в їх практичному застосуванні.

Відсутність єдиного підходу в межах національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, а також суттєві розбіжності між ними та вимогами МСБО 20 «Облік державних субсидій і розкриття інформації про державну допомогу» призводять до неоднорідності визнання, класифікації та оцінки грантових надходжень. Це ускладнює не лише формування достовірної фінансової звітності, але й знижує її порівнянність у розрізі національних і міжнародних стандартів, що особливо критично для підприємств, які працюють з іноземними партнерами чи донорами.

Проблеми проявляються на всіх етапах – від первинного документування операцій і визначення моменту визнання доходу до їх відображення у фінансовій, податковій та управлінській звітності. В умовах зростання обсягів грантового фінансування та підвищеної уваги до ефективності використання державних ресурсів виникає потреба у розробці єдиного методичного підходу. Такий підхід має гармонізувати національні та міжнародні норми обліку, забезпечити прозорість та підвищити довіру користувачів облікової інформації – як на національному, так і на глобальному рівні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання обліку та оподаткування державних грантів привертають значну увагу науковців. Це зумовлено необхідністю гармонізації національних та міжнародних підходів. У працях сучасних дослідників простежується тенденція до комплексного аналізу правових, методичних та організаційних аспектів, що зумовлено активізацією програм грантової підтримки бізнесу в Україні.

Садовська І. та Нагірська К. [3] розглядають документальне забезпечення й податкові наслідки грантів, підкреслюючи важливість коректного їх

відображення у доходах і витратах. Осіпчук Д. [4] звертає увагу на розбіжності між фінансовим і податковим обліком, які можуть створювати ризики подвійного впливу на фінансовий результат. У наступних працях Садовської І. та Нагірської К. [5] досліджено формування первісної вартості необоротних активів, придбаних за грантові кошти, тоді як Колісник О. і Купріянова А. [6] акцентують на прозорості обліку міжнародної допомоги.

Особливості реалізації грантових програм в умовах воєнної економіки розглядає Кобеля-Звір М. [7], яка систематизує проблеми малого й середнього бізнесу, зокрема складності бізнес-планування та документального супроводу. Практичні рекомендації щодо застосування моделі відстрочених доходів подають Осіпчук Д., Чижевська Л., Петришин Л. та ін. [9], що відповідає принципу нарахування доходів. Приклади бухгалтерських проведення систематизовано у професійному ресурсі «Дебет-Кредит» [10].

Дослідження вирізняється інтеграцією наукових підходів і практичних механізмів обліку грантів, що забезпечує можливість адаптації існуючих методик до сучасних економічних умов України.

Формулювання цілей дослідження. Метою дослідження є обґрунтування та розроблення єдиного підходу до відображення державних грантів у бухгалтерському обліку. Цей підхід має гармонізувати вимоги НП(С)БО з нормами МСБО 20 та враховувати чинні податкові регламенти.

Досягнення цієї мети передбачає: аналіз нормативно-правових актів і виявлення колізій; дослідження практичних аспектів документування, визнання, класифікації та оцінки грантових надходжень; порівняння підходів НП(С)БО та МСФЗ з погляду прозорості, достовірності та порівнянності фінансової звітності.

Результатом має стати формування рекомендацій щодо уніфікації методики облікового відображення державних грантів, спрямованої на підвищення прозорості фінансової інформації, зміцнення довіри донорів та інвесторів, а також підвищення ефективності контролю за використанням бюджетних і грантових ресурсів у процесах відновлення та розвитку економіки України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Економічна реальність України постійно перебуває під впливом багатовекторних викликів – від пандемії COVID-19 до повномасштабного збройного вторгнення РФ. Це завдає масштабних руйнувань і зумовлює необхідність повоєнного відновлення. У

таких умовах державна та міжнародна допомога – особливо грантові надходження – відіграє ключову роль у забезпеченні стійкості, розвитку соціальної інфраструктури та стимулюванні інновацій. Проте практика показує, що системне та прозоре представлення таких фінансових ресурсів у бухгалтерському обліку залишається недостатньо дослідженим і нормативно не врегульованим питанням.

Державні гранти трактуються як форма цільового фінансування, що надається державними органами або за рахунок міжнародної технічної допомоги безоплатно та безповоротно суб'єктам господарювання, бюджетним установам чи громадським організаціям для реалізації суспільно важливих, інноваційних або відновлювальних проєктів. На відміну від кредитних ресурсів чи інвестицій, грантові кошти не передбачають зобов'язання щодо повернення, проте потребують суворого дотримання умов цільового використання та належного документального підтвердження.

У практиці бухгалтерського обліку гранти класифікуються як специфічна категорія ресурсів, використання яких жорстко обумовлене визначеними цілями. Визнання грантів відбувається лише за наявності підтверджених підстав – документального оформлення їх надходження та встановлення умов цільового використання. Зазвичай вони спочатку обліковуються як відкладені доходи або зобов'язання з подальшим поступовим перенесенням у фінансові результати у міру виконання відповідних вимог. Такий порядок забезпечує дотримання принципів обачності й відповідності доходів і витрат, гарантує прозорість звітності та дає змогу об'єктивно оцінювати ефективність використання державних ресурсів.

Регламентация порядку обліку цільового фінансування, у тому числі грантів, в Україні закріплена у Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 15 «Дохід». Цей стандарт визначає умови визнання грантів та порядок їх відображення у фінансовій звітності. Згідно з нормами НП(С)БО 15, надходження у вигляді грантів не визнаються доходом у момент отримання, а відображаються як зобов'язання або цільове фінансування з подальшим поступовим включенням у складі доходів у міру використання коштів за призначенням [1].

Обрана модель обліку дозволяє дотримуватися принципу відповідності доходів і витрат, забезпечує реалістичне представлення фінансових результатів та унеможливорює завищення прибутковості підприємства у момент отримання фінансової допомоги. Наприклад, якщо грант надано для придбання необоротних активів, дохід визнається протягом строку їх корисного використання у вигляді систематичного включення сум амортизаційних відрахувань, пропорційних частці фінансування. Якщо грант спрямований на покриття поточних витрат

(заробітної плати, матеріалів, комунальних послуг тощо), його облікове визнання відбувається у тому періоді, в якому понесено відповідні витрати.

У світовій практиці застосовуються Міжнародні стандарти фінансової звітності разом із МСБО 20 «Облік державних субсидій і розкриття інформації про державну допомогу». У межах цього стандарту гранти трактуються не просто як надходження коштів, а як інструмент державного регулювання, який має відображатися у звітності з урахуванням принципу нарахування. Визнання грантів відбувається поступово – у тих періодах, коли підприємство несе витрати, для компенсації яких було отримано фінансування. Важливою вимогою є також розкриття у примітках до фінансової звітності характеру грантів, умов їх отримання, невиконаних зобов'язань та можливих ризиків [2].

Резюмуючи аналіз зазначених стандартів, слід відмітити принципові відмінності у визнанні та відображенні грантів у фінансовій звітності. Відповідно до НП(С)БО 15, гранти обліковуються за методом нарахування: спершу визнаються як зобов'язання або цільове фінансування і лише поступово включаються до складу доходів у міру використання коштів за призначенням. У МСБО 20 застосовується метод відстроченого доходу, що передбачає систематичне перенесення сум грантів у доходи протягом періодів, коли понесені витрати, для покриття яких вони були надані. Національна практика характеризується більш спрощеним підходом, тоді як міжнародний стандарт робить акцент на економічній сутності грантів, принципі відповідності доходів і витрат та ширшому розкритті інформації. Це підкреслює концептуальні відмінності між системами та актуалізує потребу гармонізації національних положень із міжнародними вимогами.

У практичній площині державні гранти для бізнесу та неприбуткових організацій обліковуються як цільове фінансування, що забезпечує прозорість використання коштів і мінімізує податкові ризики. Надходження відображаються на субрахунку 482 «Кошти з бюджету та державних цільових фондів» проведенням Д-т 311 «Поточні рахунки» – К-т 482. Доходом гранти визнаються лише після підтвердження їх отримання та виконання умов використання [11].

Особливості обліку державних грантів доцільно розглянути на прикладі агропідприємства, яке отримало цільове фінансування у сумі 600 тис. грн у межах програми «Свій сад» для закладання плодового саду. Надані кошти спрямовуються на придбання саджанців, обладнання для системи зрошення та проведення робіт із підготовки ґрунту. Строк корисного використання багаторічних насаджень визначено у 10 років, ліквідаційна вартість становить 10 тис. грн, а амортизація нараховується за прямолінійним методом. Послідовність основних бухгалтерських проведення, пов'язаних із

надходженням, використанням і відображенням гранту, наведено у табл. 1.

Таблиця 1 Приклад відображення гранту на будівництво теплиці в обліку агропідприємства

Господарська операція	Дебет	Кредит	Сума, грн
Зафіксовано право підприємства на отримання коштів за програмою «Свій сад»	377	482	600 000
Кошти гранту зараховано на поточний рахунок	311	377	600 000
Проведено придбання саджанців та обладнання для садівництва	152	631	360 000
Нараховано податковий кредит з ПДВ	641	631	72 000
Виконано розрахунки з постачальниками	631	311	432 000
Сума грантового фінансування переведена у доходи майбутніх періодів	482	69	360 000
Оприбутковано та введено в експлуатацію нові насадження	104	152	360 000
Нараховано амортизаційні відрахування (щомісячно)	23	131	3 000
Частина грантового фінансування списана у доходи звітного періоду пропорційно амортизації (щомісячно)	69	745	3 600

Джерело: сформовано за даними [9, 10].

У бухгалтерському обліку грант спершу відображається як зобов'язання на рахунку 482, а його фактичне використання супроводжується поступовим перенесенням на рахунок доходів майбутніх періодів – 69. Подальше визнання доходу відбувається пропорційно сумі амортизаційних відрахувань, що забезпечує дотримання принципу відповідності доходів і витрат. Такий порядок відображення грантів у фінансовій звітності сприяє об'єктивному відображенню результатів діяльності та прозорості використання державної підтримки [5].

Для грантів, спрямованих на поточні витрати (товари, роботи, послуги), дохід визнається у періоді понесення витрат. Для капітальних інвестицій дохід визнається протягом строку корисного використання об'єктів, пропорційно нарахованій амортизації. Відповідні суми відображаються на субрахунках 718 або 745, а до моменту визнання доходу – на рахунок 69 «Доходи майбутніх періодів». На рис. 1 подано узагальнену схему відображення грантів у бухгалтерському обліку [10].

Рисунок 1 - Схема відображення грантів у бухгалтерському обліку

Джерело: сформовано за даними [10].

Податковий кредит із ПДВ може застосовуватися до товарів і послуг, придбаних за грантові кошти, тоді як саме отримання гранту ПДВ не обкладає. Бюджетні гранти не включаються до об'єкта оподаткування

податком на прибуток, а витрати, здійснені в межах умов гранту, дозволяють коригувати фінансовий результат без перевищення отриманих сум. Для юридичних осіб – платників єдиного податку грант не

включається до доходу за умови його цільового використання та належного оформлення отримувача і надавача [1, 3].

Ключовим фактором ефективності використання державних грантів залишається системне і чітке документування всіх етапів грантового процесу. На першому етапі важливо правильно оформити угоду про надання гранту, де мають бути зафіксовані цілі фінансування, обсяг коштів, строки реалізації проєкту та умови звітності. Наступним етапом є надходження коштів на поточні рахунки підприємства або організації, що також потребує належного документального підтвердження та контролю з боку бухгалтерії для уникнення помилок у відображенні операції.

Особливу увагу слід приділяти цільовому використанню коштів, оскільки грантові надходження мають суворо витрачатися на визначені завдання – виробництво продукції, виконання робіт, надання послуг або інвестиції в основні та нематеріальні активи. На цьому етапі важливо вести деталізовані витратні відомості та підтвердні документи, які дають змогу відстежити відповідність фактичних витрат умовам гранту. Критичною стає фаза звітності, коли підприємство подає як фінансові, так і описові звіти про використання грантових коштів, включно з порівнянням планових і фактичних показників. За необхідності ці звіти проходять незалежну перевірку або аудит, що підвищує їх достовірність та довіру до звітності з боку донорів, державних органів та інвесторів.

Контроль за дотриманням умов гранту дозволяє оперативно виявляти та коригувати відхилення від цільового використання коштів, запобігає фінансовим порушенням та потенційним санкціям, а також забезпечує ефективну взаємодію між бухгалтерією, керівництвом і донорськими структурами. Такий системний підхід не лише гарантує дотримання принципів обачності і відповідності доходів і витрат, а й створює міцну основу для гармонізації національних стандартів бухгалтерського обліку з вимогами МСБО 20. Це особливо важливо для забезпечення прозорості, порівнянності та надійності фінансової звітності у сфері державної допомоги та міжнародних грантів.

У Податковому кодексі України закріплено окреме визначення «бюджетного гранту» як цільової допомоги у формі коштів або майна, що надається на безоплатній і безповоротній основі з державного чи місцевих бюджетів, а також у межах міжнародної технічної допомоги для реалізації суспільно значущих проєктів.

Особливістю податкового підходу є диференціація правил залежно від розміру річного доходу підприємства. Для суб'єктів із доходом до 40 млн грн податковий облік у більшості випадків відповідає бухгалтерському – доходи і витрати визнаються за правилами фінансового обліку без застосування податкових різниць. Натомість для підприємств із більшим оборотом передбачено обов'язкове коригування фінансового результату на різниці, визначені ПКУ, а саме [4, 8]:

- зменшення фінансового результату на суму грантів, включених до складу доходів;
- збільшення фінансового результату на суму витрат, понесених у межах грантових програм.

Такий механізм спрямований на усунення подвійного ефекту від одночасного врахування як доходів, так і витрат за рахунок грантових коштів, забезпечуючи більш нейтральний вплив на базу оподаткування податком на прибуток.

Ще більш специфічною є ситуація у сфері податку на додану вартість (ПДВ). Надходження грантів у грошовій формі не створює об'єкта оподаткування, оскільки відсутній факт постачання товарів чи послуг. Проте у випадках, коли допомога надається у матеріальній формі, така операція трактується як постачання, що формує податкові зобов'язання з ПДВ. Додатково слід враховувати порядок формування податкового кредиту – підприємство має право віднести сплачений ПДВ до його складу лише за умови використання придбаних активів у господарській діяльності, пов'язаній з оподатковуваними операціями.

Податкове трактування державних грантів характеризується складністю та багаторівневістю, вимагаючи від суб'єктів господарювання чіткої координації між нормами ПКУ та вимогами фінансової звітності. Недостатня увага до цих аспектів може призвести до податкових ризиків і спотворення фінансових результатів, що підтверджує необхідність гармонізації підходів до обліку та оподаткування грантових коштів.

Передусім слід відзначити, що державна грантова підтримка в Україні реалізується через низку цільових програм, які мають різні напрями та умови надання. Вони охоплюють як мікробізнес та індивідуальне підприємництво, так і великі аграрні та інноваційні проєкти. Це дозволяє адаптувати механізми фінансування до специфічних потреб підприємців, стимулюючи розвиток не лише традиційних сфер економіки, а й високотехнологічних галузей. Основні параметри грантових програм представлені у табл. 2.

Таблиця 2 Державні грантові програми для бізнесу в Україні

Назва програми	Сума фінансування	Цільова група	Ключові умови
«Власна справа»	50000-250000 грн	Мікро- та малий бізнес, ФОП, фізособи, які планують відкрити бізнес	Створення 1-2 робочих місць; кошти на обладнання, меблі, матеріали, частково оренду, маркетинг
«Свій сад»	До 10 млн грн (до 70% вартості проекту)	Садівничі та агропідприємства (ФОП, юрособи)	Закладання садів/ягідників 1-25 га; співфінансування; обов'язок вести діяльність не менше 5 років
«Своя теплиця»	До 7 млн грн (до 70% вартості проекту)	ФОП та юрособи у сфері овочівництва	Будівництво модульної теплиці площею 0,4-2,4 га; підтверджені права на землю (мін. 7 років); завершення будівництва до 12 місяців
Гранти для ветеранів	250000-1000 000 грн	Учасники бойових дій, особи з інвалідністю внаслідок війни, члени їхніх родин	Створення 1-4 робочих місць; співфінансування 30%; для найбільшої суми – стаж ФОП від 36 міс.
ІТ-стартап	До 3,5 млн грн	Стартапи у сфері високих технологій	Використання на зарплати, дослідження, обладнання, маркетинг; створення від 3 робочих місць
«Старт в ІТ»	Кошти на навчання	Фізособи без досвіду в ІТ	Навчання у сертифікованих ІТ-школах; мета – здобуття нової професії
Український фонд стартапів	До 35 тис. \$ (25 тис. на діяльність, 10 тис. – акселератор)	Інноваційні проекти подвійного призначення (оборона, кібербезпека, медицина, освіта, відбудова)	Розвиток стартапів, менторська підтримка, підвищення обороноздатності та інноваційного потенціалу

Джерело: сформовано за даними [7].

З 2022 року поширення набули державні програми підтримки бізнесу, зокрема «єРобота» з напрямками «Власна справа», «Свій сад», «Своя теплиця», а також програми розвитку переробної промисловості та ІТ-стартапів. Кошти надаються на безповоротній основі, проте їх використання суворо регламентоване умовами грантових угод і потребує звітування, що зумовлює необхідність точного бухгалтерського супроводу. Основними труднощами є недостатній рівень підготовки бізнес-планів, складність кошторисного планування та документальне підтвердження цільового характеру витрат.

У сфері бухгалтерського обліку дискусійними залишаються питання формування первісної вартості необоротних активів, придбаних за грантові кошти. Якщо об'єкт фінансується за змішаною схемою (власні ресурси та грант), необхідний пропорційний розподіл часток фінансування, що впливає на оцінку активів у балансі та на порядок нарахування амортизації. Некоректне відображення призводить до спотворення вартості основних засобів, недостовірності показників капіталу й помилок у визначенні фінансових результатів.

Додатково проблемою є переоцінка активів, придбаних за грантові ресурси. Різниця між балансовою та справедливою вартістю відображається у складі резервного капіталу або нерозподіленого прибутку, що змінює структуру

власного капіталу підприємства. При грантах зі співфінансуванням виникає потреба у деталізації впливу на власні та залучені джерела формування активів. Амортизаційна політика вимагає вибору методу, який забезпечує раціональний розподіл витрат протягом строку корисного використання активів, придбаних за грантові кошти. Помилки в нарахуванні амортизації відображаються на собівартості продукції та показниках податкової звітності [6].

Організація документального супроводу потребує ведення окремого аналітичного обліку, що включає грантові угоди, кошториси, акти приймання-передачі, платіжні документи та звіти про використання коштів. Така система забезпечує підтвердження цільового використання ресурсів, знижує ризик санкцій і підвищує прозорість звітності для донорів та контролюючих органів.

Податкові наслідки залежать від форми гранту та напряму використання ресурсів. У більшості випадків отримані кошти не визнаються об'єктом оподаткування на етапі надходження. Водночас формування витрат і амортизації створює податкові різниці, що потребує чіткої координації між фінансовим і податковим обліком.

Висновки. Дослідження підтвердило, що облік державних грантів має не лише технічне, а й стратегічне значення для підприємств, оскільки

визначає прозорість фінансових результатів і формує довіру до звітності з боку інвесторів, донорів та державних органів. Грантові надходження розглядаються як цільове фінансування і визнаються доходом поступово – у процесі використання коштів за призначенням. Такий підхід дозволяє уникати викривлень у фінансовій звітності та забезпечує відповідність доходів і витрат.

Практика свідчить, що основні труднощі виникають на етапах документування, формування первісної вартості необоротних активів, відображення операцій співфінансування та визначення податкових наслідків. Некоректне трактування цих аспектів призводить до спотворення балансових показників і виникнення податкових ризиків. Тому особливо важливо налагодити систему аналітичного обліку, що відокремлює грантові надходження від інших джерел фінансування та забезпечує можливість простежити

використання коштів відповідно до умов грантової угоди.

Впорядкований облік грантів створює основу для ефективного використання фінансових ресурсів у процесах відновлення економіки України та водночас підвищує фінансову стійкість підприємств. Подальший розвиток у цій сфері потребує уніфікації методичних підходів до відображення грантових коштів у бухгалтерському та податковому обліку, посилення нормативного регулювання співфінансування та формування первісної вартості активів, а також розширення професійної підготовки бухгалтерів і фінансових менеджерів для роботи з грантовими програмами. Це створить умови для формування єдиної практики відображення грантових операцій і забезпечить підприємствам впевненість у правильності облікових і податкових рішень.

Література:

1. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку : Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. №290, станом на 03.11.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>.
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 20 (МСБО 20). Облік державних грантів і розкриття інформації про державну допомогу : Стандарт Ради з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку від 01.01.2012 р. №929_041, станом на 01.01.2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_041#Text.
3. Садовська І., Нагірська К. Особливості обліку оподаткування цільового фінансування в частині грантових коштів. *Економіка та суспільство*. 2023. №58. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-74>.
4. Осипчук Д. С. Податковий облік державних грантів. *Економіка. Фінанси. Право*. 2022. №11(2). С. 23-26. DOI: [https://doi.org/10.37634/efp.2022.11\(2\).5](https://doi.org/10.37634/efp.2022.11(2).5).
5. Садовська І. Б., Нагірська К. Є. Організація обліку необоротних активів суб'єктів державного сектору отриманих за грантові кошти. *Вісник ЛТЕУ. Економічні науки*. 2025. №81. С. 46-52. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2025-81-06>.
6. Колісник О. П., Купріянова А. О. Особливості обліку донорських коштів та фінансування від міжнародних організацій. *Modern Economics*. 2025. №49. С. 104-110. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/21011>.
7. Кобеля-Звір М. Я. Державні гранти для розвитку малого та середнього бізнесу в умовах війни в Україні: переваги та труднощі. *Підприємництво і торгівля*. 2023. №38 С. 37-43. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1256-2023-38-05>.
8. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо державної підтримки культури, туризму та креативних індустрій : Закон України від 04.11.2020 р. №962-IX, станом на 04.11.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-20#Text>.
9. Осипчук Д., Чижевська Л., Петришин Л., Приймак С., Лобода Н., Антощенко В. Відображення державних грантів у звітності агропідприємств за МСФЗ. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2024. Том 4, №57. С. 143-154. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.4.57.2024.4426>.
10. Золотухін О. Облік обладнання, придбаного за рахунок гранту. *«Дебет-Кредит» Український фінансово-бухгалтерський портал*. 2023. URL: <https://news.dtk.ua/accounting/reposts/85033-oblik-obladnannia-pridbanogo-za-rahunok-grantu>.
11. Царук Н. Методичні засади обліку грантової підтримки українського агробізнесу. *Облік і фінанси*. 2024. №3(105). С. 43-49. DOI: [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2024-3\(105\)-43-49](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2024-3(105)-43-49).

References:

1. Ministry of Finance of Ukraine. (2020). *On the Approval of the National Accounting Standard*. №290. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>.
2. International Accounting Standards Board. (2012). *International Accounting Standard 20 (IAS 20). Accounting for Government Grants and Disclosure of Government Assistance*. №929_041. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_041#Text.
3. Sadovska, I. & Nahirska, K. (2023). Features of accounting for taxation of targeted financing in terms of grant funds. *Economy and society*, 58. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-74>.
4. Osipchuk, D. (2022). Tax accounting of government grants. *Economics. Finances. Law*, 11(2), 23-26. [https://doi.org/10.37634/efp.2022.11\(2\).5](https://doi.org/10.37634/efp.2022.11(2).5).
5. Sadovska, I. & Nahirska, K. (2025). Organisation of accounting for non-current assets of public sector entities received through grant funds. *Herald of Lviv University of Trade and Economics. Economic sciences*, 81, 46-52. <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2025-81-06>.
6. Kolisnyk, O. & Kupriyanova, A. (2025). Features of accounting for donor funds and financing from international organisations. *Modern Economics*, 49, 104-110. <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/21011>.
7. Kobelia-Zvir, M. (2023). State grants for the development of small and medium-sized businesses in the conditions of war in Ukraine: advantages and difficulties. *Entrepreneurship and Trade*, 38, 37-43. <https://doi.org/10.32782/2522-1256-2023-38-05>.
8. Verkhovna Rada of Ukraine. (2020). *On amendments to the Tax Code of Ukraine regarding state support for culture, tourism and creative industries*. №962-IX. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-20#Text>.

9. Osipchuk, D., Chyzhevs'ka, L., Petryshyn, L., Pryjmak, S., Loboda, N. & Antoschenkova, V. (2024). Reflection of government grants in the financial statements of agricultural enterprises under IFRS. *Financial and credit activities: problems of theory and practice*, 4(57), 143-154. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.4.57.2024.4426>.
10. Zolotukhin, O. (2023). Accounting for equipment purchased with grant funds. «*Debet-Kredit*» Ukrainian Financial and Accounting Portal. <https://news.dtki.ua/accounting/reposts/85033-oblik-obladnannia-pridbanogo-za-raxunok-grantu>.
11. Tsaruk, N. (2024). Reflection of government grants in the financial statements of agricultural enterprises under IFRS, *Oblik i finansy*, 3(105). 43-49. [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2024-3\(105\)-43-49](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2024-3(105)-43-49).

Ця робота ліцензована Creative Commons Attribution 4.0 International License